

Hoge ledentoeslag

“Coöperatie cruciaal
in vrije suikermarkt”

Recordcampagne

In dit nummer

Egbert Vervaet en zijn zoon Lode

Ledenraad tevreden over bietenprijs	4
"Coöperatie cruciaal in vrije suikermarkt"	6
Campagne 2011 breekt records	8
Teeltvergaderingen druk bezocht	10
 IRS	
Bietenopbrengst blijft achter bij lage pH	12
Nmin goed hulpmiddel voor juiste advies	13
Met gerichte aandacht een goed resultaat	14
Zaai suikerbieten op tijd	15
Vraag & Antwoord en Kort Nieuws	16

Colofon

Cosun Magazine is een uitgave van
Koninklijke Coöperatie Cosun U.A. voor leden van Cosun

Redactieraad

Jan Willem van Roessel, *hoofredacteur*
PR&P Communicatie, *eindredactie*
Pieter Brooijmans
Kees Geschiere
Jan Hazen
Dirk Jan Kemp Hakkert
Gert Sikken

Fotografie in dit nummer

Royal Cosun, Suiker Unie, IRS en Camile Schelstraete.

Vormgeving en druk

Broese en Peereboom, Breda

© Koninklijke Coöperatie Cosun U.A., 2012

Contact

Cosun hoofdkantoor/secretariaat raad van beheer

Postbus 3411, 4800 MG Breda
secretariaat.rvb@cosun.com 076 - 530 33 07
www.cosun.nl/agrarisch F: 076 - 530 33 00

Suiker Unie secretariaat agrarische dienst

Postbus 100, 4750 AC Oud Gastel
agrarischedienst@suikerunie.com 0165 - 52 52 52
www.suikerunie.nl/agrarisch F: 0165 - 52 50 28

Bietenadministratie, Unitip en suikersysteem

Hans van Hassel 0165 - 52 52 70
John Ernest 0165 - 52 52 74
Annemarie Laanen 0165 - 52 52 72

Financiële administratie

Piet Santbergen 0165 - 52 51 23

Teeltzaken

Sjaak Kolff 0165 - 52 52 65

Management agrarische zaken

Rik Gengler 050 - 556 14 22 (gebied Noord)
Arno Huijsmans 0165 - 52 52 67 (gebied Zuid)
Pieter Brooijmans 0165 - 52 52 78 (centrale agrarische dienst)

Agrarische dienst in de regio's

Gebied Noord

Noord-Holland en Holland midden 06 - 513 675 64 Robert Verberg
Oostelijk en Zuidelijk Flevoland 06 - 512 448 30 Peter Koopmans
Noordoostpolder 06 - 537 252 31 Kees Geschiere
Groningen west en noord en 06 - 533 426 19 Alex Kroon
Friesland
Groningen noordoost en -oost 06 - 539 633 67 Peter Roelfsema
Drenthe noord, -midden en -west, 06 - 533 081 61 Harry Visser
Friesland zand
Drenthe oost en -zuidoost 06 - 539 128 13 Wim Schrijvers
Drenthe zuid, Overijssel, Gelderland 06 - 222 046 49 Jan Albert te Velde
noord en midden

Gebied Zuid

West Zeeuws-Vlaanderen 06 - 515 053 71 Jurgan Michielsens
Oost Zeeuws-Vlaanderen en 06 - 515 452 73 René van den Eijnden
Zuid Beveland
Walcheren, Noord-Beveland, 06 - 203 698 34 Ynego Bouwers
Schouwen Duiveland en Goeree
Overflakkee
West-Brabant en Tholen 06 - 223 962 39 Teun Kleinjan
Midden-Brabant, Betuwe, Utrecht 06 - 223 715 15 Johan Mol
en Veluwe
Zuid-Hollandse Eilanden en Zuid- 06 - 535 209 87 Erik Roelfsema
Holland vast

CSV COVAS

Gelderland-Zuid, Oost-Brabant 0493 - 34 89 89
en Limburg

Mooie resultaten

Zo langzamerhand raak je eraan gewend dat er jaar op jaar een record sneuvelt. Maar het record dat dit jaar in de boeken komt, is zeer waardevol voor ons telers. De hoogste financiële hectareopbrengst die in de loop der jaren is behaald. Na de hervorming van de suikermarktordening in 2006 had niemand dat voor mogelijk gehouden. Een aantal randvoorwaarden heeft gezorgd voor realisering van dit

Van de voorzitter

goede resultaat. En het besef dat we deze voorwaarden voor een groot deel zelf hebben gecreëerd, maakt het eigenlijk nog mooier.

Succesfactoren

Met de opbrengstverhoging in zes jaar van 10 ton suiker per hectare naar boven de 13 hebben wij als telers een heel goede basis gelegd. Daarnaast hebben we in de coöperatie een aantal stappen gezet, die weliswaar niet altijd door iedereen gewaardeerd werden, maar die nu wel succes opleveren. Het overnemen van CSM Suiker was de eerste stap. Alle boeren samen in één coöperatie was de tweede. Een derde stap was produceren met maar twee fabrieken en een campagneverlenging naar minimaal 130 dagen. Alle leden naar één uitbetalingssysteem was een vierde.

De capaciteit van de fabrieken nog wat verder opschroeven is een doorlopend proces. Evenals het meer focus aanbrengen en het verbeteren van de rendementen van de andere activiteiten die bij de coöperatie horen. Al deze voorwaarden hebben we zelf ingevuld. Dat de marktprijzen van suiker gaan reageren op de hoge wereldmarktprijzen is niet onze verdienste. Daar goede invulling aangeven is dat weer wel.

Het financiële resultaat 2011 van alle Cosun-bedrijven was beter dan in 2010. Het nettoresultaat van Cosun stijgt wel, maar niet veel. We geven het overgrote deel door aan de leden.

Bietenprijs

Al het bovenstaande leidt tot deze mooie bietenprijs: De hoge suikerresultaten en de goede resultaten van de andere activiteiten. Daarom is de Nederlandse bietenprijs ook goed ten opzichte van die in de ons omringende landen.

We krijgen naar aanleiding van de vaststelling van de bietenprijs nogal eens de vraag welke parameters daaraan ten grondslag liggen. Dat zijn er vier. Uitgegaan wordt van het nettoresultaat vóór incidentele baten en lasten.

Bij het bepalen van het uitkeringspercentage wordt een bestendige gedragslijn gevolgd. Zowel met de financiers als met de fiscus zijn hierover afspraken gemaakt. Daarnaast wordt bij de bepaling van de hoogte van de uitkeringen rekening gehouden met de financieringsbehoefte op korte en

Jos van Campen

middellange termijn. Ook streven we ernaar groei te financieren zonder een beroep te doen op onze leden. Een gezonde solvabiliteit is daarom van belang. Als aan deze voorwaarden voldaan wordt, is ook het langere termijnbelang van de leden gewaarborgd. Een wezenlijk kenmerk van een goed functionerende en gezonde coöperatie.

Hoopvol bericht

De discussies over het GLB en daarmee ook over de suikermarktordening na 2015 is een thema dat ons continu bezig houdt. In januari kwam een positief bericht van staatssecretaris Bleker. Beëindiging in 2015 is ook voor de Nederlandse regering te vroeg. Daarmee plaatst Nederland zich in de rij met landen waarin het naar mijn mening thuis hoort. Landen met belangrijke suikerindustrie, zoals Frankrijk, Duitsland en Polen.

Het standpunt van de Raad van Ministers is belangrijk om de Europese Commissie ertoe te bewegen in de aangepaste voorstellen te reageren op de wensen van het Europees Parlement en de lidstaten. Tot nu toe hebben zich dertien landen uitgesproken voor verlenging van de suikermarktordening, zeven zijn tegen verlenging en zeven moeten zich nog uitspreken. Vanuit CIBE blijven we actief onze argumenten uitleggen. Zowel in hoorzittingen als bij de huidige rapporteur, Michel Dentin. De komende maanden wordt de 'definitieve' mening van het EP opgeschreven. In de vorige rapportage, die van Albert Dess, stond een verlenging van de SMO tot tenminste 2020. Het streven is dit ongewijzigd weer in het volgend rapport op te nemen. Maar voor het zover is... Mijn laatste reisje naar Brussel is nog niet gemaakt.

Ledenraad tevreden over bietenprijs

Op 2 februari zijn de voorlopige cijfers over 2011 gepresenteerd aan de ledenraad. Vanwege de goede resultaten stijgt de leden-toeslag met € 10,- naar € 21,75 per ton. De ledenraad sprak zijn tevredenheid uit over dit uitstekende resultaat.

Financieel directeur Tine van de Werken gaf een toelichting op de voorlopige cijfers. Alle Cosun-bedrijven hebben in 2011 een beter resultaat geboekt dan het jaar ervoor. Suiker Unie presteerde boven verwachting door de stijging van de suikerprijs in de EU, de verkoop van surplussuiker en een uitstekende campagne. Ook het Duitse suikerbedrijf presteerde goed. Dit ondanks de moeizame campagnestart van de fabriek in Anklam door problemen met de turbine.

Resultaten

Aviko had te maken met grote prijsverschillen in de aardappelen. In de eerste helft van het jaar waren de prijzen zeer hoog, terwijl ze in de nieuwe oogst juist laag waren. Door de exportmogelijkheden staat de fritesmarkt minder onder druk.

Hoge ledentoeslag

De prijzen voor veevoergrondstof en zetmeel waren goed. Sensus liet opnieuw een stijgende omzet zien, hoewel de groei wel afzwakt. De marge bleef op peil, terwijl de kosten iets daalden. Het uitstekende resultaat van het jaar daarvoor kon nog wat verbeterd worden. SVZ kwam uit de rode cijfers. De onderneming is het afgelopen jaar ingrijpend gesaneerd om dit te bereiken. In 2011 zijn Nedalco en Unifine F&Bi verkocht. Toch steeg vorig jaar de omzet en het resultaat van Cosun als geheel. Dit betere resultaat wordt aan de leden doorgegeven via de hogere bietenprijs. Voor 2012 verwacht Cosun opnieuw een goed resultaat.

Begin 2011 zijn de verschillen tussen "oude"

en "nieuwe" aandelen opgeheven. Cosun doet daarom geen aparte uitkering meer die gebaseerd is op de resultaten van de niet-suikeractiviteiten. De ledentoeslag over 2011 is hoog. In combinatie met de hoge opbrengst en de goede kwaliteit van de bieten leidt dat tot een hectaresaldo van € 4.038,-. In dit saldo is rekening gehouden met het gemiddelde percentage surplusbieten.

Koptarrabepaling afgeschaft

De ledenraad ging akkoord met de voorgestelde wijziging van het bietenreglement. Daarmee werd het eerdere besluit om vanaf 2012 geen koptarra meer te bepalen, formeel vastgelegd. In plaats van de aftrek voor koptarra komt er een vaste aftrek van 3%. In de teeltvergaderingen is veel aandacht aan dit onderwerp besteed. Het kopadvies verandert niet. Ook in 2012 is het niet toegestaan om bieten met blad te leveren. De gehele kop mag geleverd worden, maar het blad moet eraf zijn.

De ledenraad stemde verder in met een verhoging van de vergoeding voor de voorzitter van de raad van toezicht. Dit, omdat deze functie in de praktijk duidelijk meer tijd kost dan eerder was ingeschat. De vergoeding ligt in lijn met de vergoedingen die in andere coöperaties worden betaald.

Betacal

Agrarisch directeur Gert Sikken presenteerde een plan om bij de leden de afzet van

Impressie van de ledenraadvergadering

Gratis levering evenredig deel Betacal?

Betacal te stimuleren. Het kost Suiker Unie steeds meer moeite om het product verkocht te krijgen. Betacal is een uitstekende kalkmeststof. Daar is veel behoefte aan in de landbouw. Het product bevat echter ook stikstof en fosfaat. Tot twee jaar geleden was fosfaat in Betacal voor de aanvoernormen voor 50% vrijgesteld. Nu is dat niet meer zo. Omdat veel bedrijven hun fosfaatriimte vullen met dierlijke mest, hebben ze geen ruimte meer voor Betacal.

Van de bietentelers gebruikt slechts 20% Betacal. Dit leidt er toe dat het steeds moeilijker wordt om een bestemming voor alle Betacal te vinden. Suiker Unie probeert op allerlei manieren de afzet te stimuleren, zoals meer reclame, productverbetering en sterke prijsverlagingen. Ook worden nieuwe afzetmogelijkheden gezocht in Duitsland en in de bouwstoffenmarkt. Gevolg is wel dat de kosten voor de afzet steeds verder toenemen.

Teruglevering aan de eigen leden kost minder geld. Daarom kan elke bietenteler vanaf de komende campagne een evenredig deel van de Betacal gratis retour geleverd krijgen. Voor de gemiddelde teler (660 ton bieten) komt dit overeen met één vracht Betacal flow van 30 ton. Deze hoeveelheid wordt gratis geleverd. De verspreidingskosten zijn voor rekening van de teler. In de zomerperiode kan er ook filter geleverd worden. Meer afname blijft uiteraard mogelijk, maar in dat geval moet voor de Betacal wel betaald worden. Bientelers die geen Betacal willen, krijgen vanaf 2013 de kosten voor

de afzet elders in rekening gebracht. Dit komt neer op een bijdrage van € 0,50 per ton bieten.

Op een aantal punten moet het plan nog verder worden uitgewerkt. Via de leveringsvoorwaarden voor 2013 wordt de regeling definitief vastgelegd. De ledenraad gaf hiervoor de ruimte. Wel werd Cosun gevraagd om te blijven pleiten voor een vrijstelling van fosfaat in Betacal. Dit zal zeker gebeuren. De fosfaat die de afzet van Betacal bemoeilijkt, is afkomstig uit de suikerbieten die Cosun verwerkt. Het blijft opmerkelijk dat de Nederlandse regelgeving deze mogelijkheid om de kringloop te sluiten bemoeilijkt.

Veldleeuwerik

Suiker Unie presenteerde ook een plan om het duurzaamheidsproject Veldleeuwerik te ondersteunen. Akkerbouwers die meedoen aan het duurzaamheidsprogramma van Stichting Veldleeuwerik ontvangen in 2012 van Suiker Unie een premie van € 100,- per ha suikerbieten. Jaarlijks wordt de premie opnieuw vastgesteld.

Veldleeuwerik is opgezet door een groep akkerbouwers uit Flevoland. Dit jaar wordt ook een start gemaakt in Zuidwest-Nederland en Drenthe. Volgend jaar moet deelname in het hele land mogelijk worden. Deelname aan de Veldleeuweriksystematiek betekent dat akkerbouwers bedrijfsbreed een duurzaamheidsplan moeten opstellen en uitvoeren. Dit plan wordt opgezet in samenspraak met een daartoe specifiek opgeleid adviseur. De telers van Veldleeuwerik

wisselen onderling ideeën en ervaringen uit in regiogroepen. Deelname hieraan is verplicht. In een groep zitten tien tot twaalf telers die acht keer per jaar bij elkaar komen en elkaars plannen en vorderingen bespreken. Vanuit de afnemers van Suiker Unie is er belangstelling voor het project. Suiker Unie verwacht voor suiker die afkomstig is van de Veldleeuwerikbedrijven een hogere prijs te kunnen bedingen. De steun voor Veldleeuwerik gaat daarmee niet ten koste van de andere bietentelers.

De ledenraad had de nodige vragen over de plannen. Naast Veldleeuwerik zijn er

vele andere initiatieven. Ook is deelname (nog) niet overal mogelijk. Daarnaast zitten onze leden niet te wachten op een verdere aanscherping van de huidige normen. Veldleeuwerik moet geen verplichting worden, vindt de ledenraad. Suiker Unie verwacht dat de afzet van Veldleeuweriksuiker stap voor stap zal groeien, maar deze zal voorlopig nog beperkt zijn.

Jan Willem van Roessel

"Coöperatie cruciaal in vrije suikermarkt"

Als de suikermarktordening verdwijnt, is lid zijn van een coöperatie de beste garantie voor continuïteit in de bietenteelt, vindt Egbert Vervae. Egbert heeft met zijn vader in maatschap een akkerbouwbedrijf in Westdorpe in Zeeuws-Vlaanderen.

"Wij zijn vrije jongens. Met alle ups en downs die daarbij horen. We telen niets op contract." Egbert Vervae laat er geen twijfel over bestaan: het bevalt. Vervae teelt suikerbieten, consumptieaardappelen, zaai- en plantuien, winter- en zomertarwe, zomergerst en bruine bonen. Egbert: "Het bouwplan is stabiel. We telen elk jaar het-

aaltjesdruk. Hij teelt daarom in een ruim schema. Egbert: "Je moet hier veel groenbemesters zaaien. Wij zijn heel blij met al die ziekteresistente rassen." Vervae had afgelopen jaar op zijn bedrijf bietenproefvelden. Het IRS testte een serie oudere rassen op een perceel dat besmet is met verticillium. Doel was te achterhalen welke rassen van nature een sterkere resistentie hebben tegen deze ziekte. Maar ook voor spuit- en bemestingsproeven is hij in. "Ik vind het prettig om regelmatig adviseurs over de vloer te krijgen. Je leert er veel van", vertelt hij. Dit jaar heeft hij aan de agrarische dienst voorgesteld op zijn bedrijf bewaarprouen te doen. Met excursiemogelijkheid voor telers. "We zouden ondermeer een bietenhoop kunnen maken met onderin een water/luchtgoot, gekoppeld aan een ventilator. Daarmee kun je het vocht in de hoop beter afvoeren en hem van binnen koelen als hij te warm wordt. Als het te koud wordt, kun je zo het afdekzeil 'vastzuigen' aan de hoop. Wellicht kun je hem

zo ook met een kachel op temperatuur houden", legt hij uit.

2011 was voor Egbert overigens een gemakkelijk bewaarjaar. "Je kreeg deze campagne een bewaarvergoeding zonder dat je daarvoor veel extra's hoefde te doen."

Late roeping

Vervae (39) is pas acht jaar boer. Daarvoor was hij assistent-controller bij Philips. Bij Philips moest Egbert bij de divisie Licht de strategische plannen helpen omzetten in harde financiële resultaten. "Als een activiteit de streefcijfers niet realiseerde, gingen wij in het proces meekijken hoe de doelstellingen wel gehaald konden worden", vertelt hij. "Om optimaal te produceren moet een fabriek eigenlijk dag en nacht kunnen draaien. Ook in het weekeinde. Doe je dat niet, dan kom je uiteindelijk jezelf tegen op de markt, want je concurrenten doen het wel. Bij een suikerfabriek werkt dat net zo." Egbert: "Collega's verklaarden me voor hartstikke gek, toen ik boer werd. 'Je hebt een goede baan en je kunt hier veel meer verdienen' kreeg ik te horen. Maar het was niet wat ik wilde. Boerenbloed hou je niet tegen. Vaak zat ik vlak voor de oogst op kantoor met de werkkleding bij me. Zodra

Nevenactiviteiten belangrijker

zelfde." De uien- en aardappeloogst verkoopt Vervae in meerdere rondes, ook de bieten levert hij in drie keer. "Om het financiële risico te spreiden. We doen dat altijd zo, ook al zijn de prijzen soms heel erg goed. Achteraf heb je daar wel eens spijt van. Maar dat hoort erbij", aldus Egbert. Ook verkoopt de familie aardappelen en uien via de boerderijwinkel.

Bieten als basisinkomen

De zekere inkomstenbron van het bedrijf zijn de bieten (zo'n 30 hectare). Vervae heeft in 2007 referentie bijgekocht. "A-cyclisch geïnvesteerd", zegt hijzelf. "De afgelopen jaren zijn we met die investering financieel goed weggekomen. De resultaten waren zeer goed. Met dank aan onder andere de uitstekende teelt- en bewaarinformatie van de agrarische dienst. Dat mag ook wel eens gezegd. De teelt heeft dankzij onderzoek, veredeling en voorlichting de afgelopen jaren geweldige vooruitgang geboekt. 'Vijftien ton suiker per hectare is mogelijk' werd geroepen. Toen leek dat een beat dream. Nu wordt het gehaald", aldus Vervae. "Nu de kostprijs nog verder naar beneden."

Zelf woont Egbert in een streek met een lange teelthistorie met als gevolg een hoge

Egbert Vervae: "Boerenbloed hou je niet tegen"

“Zonder coöperatie sta je als teler erg zwak”

mijn vader belde om aardappelen te rooien ging ik naar de ouderlijke boerderij.”

Na Egberts definitieve thuiskomst is het akkerbouwbedrijf vergroot door overnames. Ook verricht hij werk bij de burens (spuiten, zaaien, dorsen) om de basis onder het bedrijf te vergroten.

Gasleiding

Vervae, in 2008 gekozen in het kringbestuur, geniet in Zeeuws-Vlaanderen enige bekendheid door zijn strijd tegen de legging van gasleidingen. Vervae wist zich in het juridisch gevecht om het gelijk gesteund door meer dan honderd boeren. “Gasleidingen zijn altijd gelegd met het idee: Dat zijn algemene voorzieningen. Het mag niet te veel kosten. Wij hadden geen zin in nieuwe overlast”, vertelt hij. “Door de legwerkzaamheden raakt de bodemstructuur ernstig verstoord en dus de capillaire werking en waterafvoer. Dat krijg je nooit meer gerepareerd, want die kraan legt leidingen op twee meter diepte. Die schade is blijvend. Bovendien word je ook nog eens beperkt in je bedrijfsvoering. Waar een leiding ligt, mag je bijvoorbeeld geen suikerbieten storten. Uiteindelijk moesten we toch akkoord gaan met de aanleg, maar wel tegen een hogere vergoeding dan Gasunie aanvankelijk van plan was te betalen.”

De zeven jaar durende strijd had precedentwerking voor de aanleg van leidingen in de rest van Nederland. Egbert: “Gasunie maakt jaarlijkse miljoenen winst en wilde ons afkopen met een paar duizend euro. Voor nota bene een ‘eeuwig’ liggende

leiding. Dat kon er bij mij niet in.”

Coöperatie

Vervae heeft na de HAS aan de Universiteit van Amsterdam bedrijfseconomie gestudeerd en daarna een postdoctorale studie voor registercontroller gedaan. Zijn afstudeerscriptie ging over bedrijfsstrategische keuzes voor akkerbouwbedrijven. Hij onderzocht strategische opties als het produceren voor een niche-

markt, de lage kostenstrategie en samenwerking in coöperatieverband en in een consortium. In zijn analyse betrof hij ook aspecten als voor- en achterwaartse ketenintegratie en schaalvergroting. Egbert: “De kracht van een coöperatie is dat je samen heel sterk kunt staan. In de verwerking, maar ook in de inkoop en in onderhandelingen. Ook al ben je een vrije marktjongen, soms moet je elkaar opzoeken om samen sterker te staan, want soms ben je als eenling een niemand.”

De waarde van de coöperatie zal de komende jaren opnieuw blijken als de suikermarktordening wordt afgeschaft, verwacht hij. “Een coöperatie is dan een zegen. Zonder coöperatie sta je als teler erg zwak. Een suikerbedrijf kan namelijk overal suiker inko-

pen. Wij hebben een krachtige suikerketen. De keten is erg kort: boer-suikerindustrie-klant. Kortere bestaat niet. Als na 2015 de suikermarkt vrij wordt, heeft de coöperatie de sleutel van vraag en aanbod in de teelt. Zij bepaalt hoeveel wij kunnen telen. Tegelijkertijd kom je ook voor de vraag te staan: Mag iedereen bieten telen voor de coöperatie? En mag iedereen ook zo maar lid worden? Ik vind van niet. Sinds de laatste markthervorming zijn alleen de meest doelgerichte, meest gemotiveerde telers overgebleven. Die zijn doorgegaan en hebben risico genomen. Ze hebben voor de teelt gekozen uit overtuiging. Die moeten dus ook in de nieuwe situatie een leidende rol houden. Het zou jammer zijn als iedereen zonder aanvullende voorwaarden zou kunnen leveren”, aldus Vervae.

Nevenactiviteiten

In de nieuwe marktsituatie worden volgens Vervae de inkomsten uit nevenactiviteiten nog belangrijker. “Ze moeten na 2015 een flinke bijdrage leveren aan de bietenprijs. Daar moet nog meer de focus op komen. Laat de nevenactiviteiten maar bewijzen dat ze bestaansrecht hebben binnen onze coöperatie. Er moet geld verdiend worden. Dat is het doel van die activiteiten”, benadrukt hij. “Suiker Unie heeft de afgelopen jaren met de productie van biogas en diksap al een goede stap in die richting gezet. Met activiteiten dichtbij de teelt nieuwe afzetmogelijkheden creëren: Dat is goed.”

Ton Schönwetter

“Er moet geld verdiend worden”

Campagne 2011 breekt records

Een record wortelopbrengst van 80 ton en 13,6 ton suiker per ha maken 2011 tot een zeer geslaagd bietenjaar. De fabrieken behaalden records in de verwerking. Alle surplusbieten kunnen worden afgerekend. De vooruitzichten voor 2012 zijn gunstig. Zowel wat betreft de prijs als de afzet.

Recordcampagne achter de rug

Campagne 2011 was niet verkeerd. Een gemiddelde suikeropbrengst van 13,6 ton per ha is net geen record. In topjaar 2009 werd 14 ton gerealiseerd. De wortelopbrengst was wel een record. Het suikergehalte was met 17% alleszins tevredenstellend. De WIN van 91,7 was zeer gunstig. De tarra was met gemiddeld 15,5% aan de hoge kant.

De kwaliteitscijfers zijn danig beïnvloed door de ongunstige weersomstandigheden

in augustus en september. In grote delen van het land was het te nat en te somber. De nachttemperaturen waren, ook in oktober nog, te hoog voor een grote stijging van het suikergehalte.

De opbrengstgegevens per teeltgebied staan in de tabel op deze pagina. Meer campagnedetails staan op www.suikerunie.nl/agrarisch. Opvallend is dat met name de lichte grond in het zuidoosten goed scoort. Een groot verschil met de vorige campagne

was het uitblijven van vorst gedurende de gehele campagne. In 2010 brak vanaf eind november een lange vorstperiode aan. De afwezigheid van vorst zorgde voor de verwerking, het transport en de bewaring voor

Verwachting 2012 positief

Prijsontwikkeling wereldsuikermarkt

het nodige gemak. Maar de relatief hoge temperatuur in december had ook suiker verliezen tijdens de bewaring tot gevolg. De agrarische dienst trof af en toe bietenhopen aan met een fors gedaald suikergehalte, zelfs tot onder de 16%. Daar staat overigens tegenover dat er tot de laatste dag van de campagne ook gehalten zijn gemeten van boven de 18%.

Topverwerking en -afzet

Ook in de verwerking zijn records gebroken. Beide Suiker Unie-fabrieken verwerkten gemiddeld 21.500 ton bieten per fabriek per dag. In totaal meer dan 5,6 miljoen ton in

130 dagen. Door dit grote verwerkingsvolume kon de campagne al op 10 januari worden afgerond, twee weken eerder dan voorzien.

In totaal is 1 miljoen ton suiker geproduceerd. Dat leverde een flinke hoeveelheid surplussuiker op. Suiker Unie slaagde er in afzet voor al deze suiker te vinden. Voor het grootste deel kon deze suiker op verkregen certificaten worden geëxporteerd. Daarnaast is surplussuiker in de EU afgezet voor non-foodtoepassingen. Verder kan Suiker Unie een beperkte hoeveelheid surplussuiker kwijt op de Europese voedingsmarkt. Dit laatste is mogelijk geworden doordat de Europese Commissie hiervoor toestemming heeft gegeven in verband met krapte. Er zijn signalen dat de Commissie in de komende maanden opnieuw een dergelijke afzetmogelijkheid wil toestaan, maar zekerheid hierover is er nog niet.

Suikermarkt

Wereldwijd zijn er uiteenlopende prognoses over de suikerproductie in het huidige

Gebied	Wortel-opbrengst (ton per ha)	Suiker-gehalte (%)	Suiker-opbrengst (ton/ha)	Tarra-percentage (%)	WIN
Zeeuws-Vlaanderen	80,8	17,20	13,9	14,8	92,2
Zeeuwse eilanden	81,2	17,27	14,0	15,2	92,2
West-Brabant	81,0	17,11	13,9	15,0	92,0
Noord- en Zuid-Holland	79,4	17,09	13,6	16,3	92,0
Oost- en Zuid-Flevoland	91,3	16,86	15,4	17,5	91,8
Noordoostpolder	87,3	17,03	14,9	16,9	92,2
Noordelijke klei	75,8	16,77	12,7	19,5	91,8
Noordelijke zand	75,8	17,11	13,0	13,7	91,5
Noordelijke dal	75,8	16,97	12,9	14,0	91,3
Gelderland e.o.	76,9	16,77	12,9	14,2	91,0
Oost-Brabant en Noord-Limburg	80,4	16,92	13,6	13,4	91,1
Midden- en Zuid-Limburg	80,5	17,01	13,7	12,2	91,2
Cosun	79,9	17,02	13,6	15,4	91,7

productiejaar. Zeer waarschijnlijk zal de productie groter zijn dan de consumptie. De afgelopen drie jaren zijn de voorraden afgenomen. Het (gedeeltelijk) aanvullen hiervan heeft gezorgd voor stabilisering van de markt. De suikerconsumptie stijgt wereldwijd met 2 tot 3% per jaar en zal dat ook

de komende jaren doen, zo is de verwachting. De suikermarktanalisten voorspellen voor de komende jaren een stabilisering, respectievelijk inkrimping van de voorraden. Ze gaan in ieder geval niet uit van een prijsdaling. Overigens, meebepalend voor de exportprijs is onder andere de wisselkoersverhouding met de dollar, want de noteringen op de wereldmarkt zijn in US-dollars. Europa, India, Thailand en Rusland geven voor dit jaar ten opzichte van vorig jaar een hogere productie aan. Maar minstens zo belangrijk is dat Brazilië, verreweg de grootste speler op de wereldmarkt, een kleinere oogst verwacht.

2012

Dit jaar beginnen we met een schone lei, omdat er geen surplusbieten hoeven te worden doorgeschoven. Suiker Unie verwacht dat de suikerafzet het komende jaar vergelijkbaar is met het afgelopen jaar. Bij een normale opbrengst is een bietenareaal van 75.000 ha voldoende. Suiker Unie voorziet dat deze areaalopgave gehaald gaat worden, hoewel de areaalopgave momenteel nog iets eronder ligt. Voor telers die ten opzichte van hun toewijzing vrij krap uitzaaien is een ruimere uitzaai beslist het overwegen waard, zodat gegarandeerd vol geleverd kan worden. Zeker nu de ledenprijs voor quotumbieten hoog is en ook voor 2012 een vergelijkbaar suikerresultaat wordt verwacht, loont zo'n beslissing.

Gert Sikken

Uitstekende interne kwaliteit

Teeltvergaderingen druk bezocht

De teeltvergaderingen van de afgelopen maanden zijn druk bezocht. Behalve over de teeltresultaten, is er ook gesproken over onderwerpen als de suikermarktordening, de koptarrabepaling, groengas en de problemen met het nieuwe rhizomanie-type.

In totaal zijn er 27 bijeenkomsten geweest. De laatste was op 24 januari. In de bijeenkomsten is uitvoerig stilgestaan bij het verloop van het groeiseizoen, de campagne en de betaling van de surplussuiker. Over de suikermarktordening vanaf 2015 was helaas nog weinig concreets te melden. Duidelijk is dat het quoteringsysteem ter discussie staat. Uit de reacties bleek wederom dat er onder de telers brede steun is voor de instandhouding van de Europese suikerquotering.

Allerlei aspecten besproken

Ook staan de telers positief tegenover de veranderingen in de kwaliteitbetaling. De beëindiging van de koptarrabepaling in combinatie met de algemene aftrek van 3% netto bieten betekent dat er met ingang van 2012 netto meer biet wordt betaald. De mindere kwaliteit van de kop zorgt er wel voor dat het suikergehalte en de winbaarheidindex (WIN) iets lager zullen uitkomen. In totaliteit zorgt de aanpassing echter voor een hogere betaling.

Bewaring

De bietenbewaring was dit jaar anders dan in de voorgaande jaren. Hadden we eerder te maken met een korte of langere vorstperiode, in de afgelopen campagne hebben we helemaal geen vorst gehad.

Meer bewaarverliezen bij beschadigde bieten

Voor zover er problemen waren met de bewaring, hadden die vooral te maken met een te hoge bewaartemperatuur. Dat dit negatieve gevolgen heeft, is duidelijk. Een hoge temperatuur geeft meer bewaarverlies. Er gaat suiker verloren. Ook worden zogenaamde invertsuikers gevormd. Dit gebeurt vooral bij bieten die beschadigd zijn en bij aantasting door rot. De suiker splitst zich dan in glucose en fructose (de 'invertsuiker').

Over de vorming van invertsuiker is nog lang niet alles bekend. In de afgelopen campagne is er uitgebreid praktijkonderzoek naar gedaan. De resultaten zijn nog niet bekend. Voor de suikerwinning is invertsuiker een slechte zaak. De vraag of deze suiker op termijn onderdeel moet gaan uitmaken van de kwaliteitbetaling ligt nog open.

Een hoge temperatuur geeft meer bewaarverlies

Ontwikkelingen

Ter sprake gekomen zijn ondermeer ook de ontwikkelingen bij Suiker Unie, zoals de bouw van de diksaptank in Dinteloord. Die creëert nieuwe afzetmogelijkheden. Sommige klanten voor surplusuiker kunnen ook goed met diksap werken. Voor Suiker Unie betekent dit een interessante uitbreiding van de afzetmarkt voor surplusuiker. Ook Vierverlaten krijgt een diksaptank.

Tijdens de bijeenkomsten was er ook veel belangstelling voor de ambities van Suiker Unie in de groengasproductie. De reststromen van de suikerfabriek kunnen met de nieuwe vergisters op een efficiënte manier worden omgezet in duurzame energie. Behalve groengas, produceert de vergister ook digestaat. Voor de telers is dit een interessant product. Digestaat bevat waardevolle mineralen en effectieve organische stof. Het biedt een aantrekkelijke mogelijkheid de bodemkwaliteit op duurzame wijze in stand te houden. Suiker Unie kan zo een waardevolle bijdrage leveren aan de verdere sluiting van de mineralenkringloop op het akkerbouwbedrijf.

Nieuwe rhizomanievariant

Ook is uitgebreid gesproken over de regionale aspecten van de teelt. Door telkens weer verbeteringen in de teelt op te pakken zet de trend naar opbrengstverhoging steeds verder door. Een belangrijke rol hierin spelen nieuwe bietenrassen, vroeger zaaien, optimaal bemesten, tijdig spuiten tegen bladschimmels en betere oogstsystemen. Maar ook de nieuwe variant van het rhizomanievirus, het a-type AYPR, is veelvuldig ter sprake geweest. De nieuwe variant blijkt ook in Nederland aanwezig te zijn. In de afgelopen campagne zijn diverse partijen geleverd met teleurstellende gehal-

Teeltvergadering in Westerbork

tes van 13 tot 15% suiker. De meeste van de huidige rhizomanieresistente rassen zijn gevoelig voor dit type. In de rassenveredeling wordt naastig gezocht naar de juiste inkruising van resistentie tegen dit type. Alle telers worden verzocht extra alert te zijn op rhizomanieverschijnselen in het bietenperceel. Als er op dergelijke percelen weer bieten worden geteeld, is het advies te kiezen voor een ras met extra resistentie tegen rhizomanie.

Pieter Brooijmans

Unitip basis voor teeltverbetering

De agrarische dienst helpt telers op de vele onderdelen in de bietenteelt steeds weer betere prestaties te behalen. Het registratie- en adviesprogramma Unitip levert hierin een belangrijke bijdrage en dient als kapstok voor het behoud van een goed renderende bietenteelt.

Telers die nog niet meedoen aan Unitip, worden opgeroepen dit vanaf nu wel te doen. Wie meedoet, krijgt adviezen op maat en kan zich op alle onderdelen van de teelt vergelijken met collega's. De praktijk bewijst, dat bewust bezig zijn met de bietenteelt betere resultaten oplevert.

Lering

Deelnemers aan Unitip worden in februari/maart uitgenodigd voor een van de studiegroepbijeenkomsten. Een uitstekende gelegenheid om met collega-telers de resultaten van het afgelopen seizoen te bespreken.

In het Unitip-verslag 2011 zijn de meest opvallende bevindingen uit de teelt vermeld. Aan de hand van de gegevens uit ta-

bellen en grafieken wordt lering getrokken uit het afgelopen teeltseizoen. Met vele praktijkfoto's worden bijzondere situaties letterlijk in beeld gebracht. Alle Unitip-deelnemers krijgen dit verslag toegezonden. In het afgelopen jaar zijn ook weer veldbijeenkomsten georganiseerd. Daarbij konden de deelnemers zelf aangeven welke onderwerpen zij besproken wilden hebben. Ondermeer was er aandacht voor grondbewerking, rassenkeuze, de aaltjesproblematiek en onkruid- en bladziektebestrijding, maar ook voor (actuele) aspecten van de oogst. Zeer actueel is bijvoorbeeld het koppen van de bieten.

Unitip laat de teelt beter renderen

Geld verdienen

Meedoen aan Unitip draagt bij aan een hoger financieel resultaat. Doet u nog niet mee? Doe dat dan vanaf nu wel. Ga daarvoor naar www.unitip.nl. Het is zelfs mogelijk nu nog de teelt van 2011 te registreren. Behalve voor perceelgerichte adviezen en perceelvergelijkingen, is de registratie uitstekend geschikt als basis voor het Voedselveiligheidscertificaat suikerbieten. Heeft u vragen? Neem contact op met uw vertegenwoordiger van de buitendienst van Suiker Unie.

Bietenopbrengst blijft achter bij lage pH

Een te lage pH veroorzaakt een achterblijvende groei en maakt het gewas gevoeliger voor diverse (gebreks)ziekten en plagen. Vaak komt dit pleksgewijs binnen het perceel voor. Ook op oudere zavel en klei kan een lage pH voorkomen. Bekalken is de remedie!

Bieten groeien het best bij een pH van de grond van minimaal 6,5. Als er in het bouwplan ook gewassen met een lagere pH-behoefte zitten (bijvoorbeeld aardappelen), kan men een wat lagere streefwaarde aanhouden. Op zand- en dalgronden ligt het pH-advies voor bouwplannen met suikerbieten en aardappelen vrijwel altijd tussen 5,0 en 6,0 en op zavel-, klei- en lössgronden bijna altijd (ruim) boven 6,0.

Slechte beworteling door lage pH

Als de pH op zandgrond onder 5,0 komt, neemt de kans op een slecht groeiend gewas sterk toe. Er is dan een toename van de hoeveelheden voor de plant beschikbare elementen, zoals aluminium, mangaan, zink en koper. Hierdoor vormt de biet minder en slechtere wortels en wordt gevoeliger voor ziekten en plagen. Algemeen bekend is dat een dergelijke lage pH schade door rhizotonia en aaltjes kan verergeren en fosfaat-

en magnesiumgebrek kan veroorzaken. De laatste jaren zien we ook regelmatig dat bieten dan gevoeliger kunnen zijn voor herbiciden die in de voorvrucht zijn toegepast. Kortom, een te lage pH verzwakt het bietengewas en kost opbrengst!

pH-verschillen binnen perceel

Een pH-analyse van de grond geeft een goed gemiddeld beeld van de situatie van uw perceel. De pH-verschillen binnen het perceel kunnen echter groot (meer dan 1,0) zijn, vooral op percelen die wat betreft organischestof- en/of lutumgehalte heterogeen zijn. Als op dergelijke percelen de pH gemiddeld goed is, is het heel goed mogelijk dat er perceelsgedeelten zijn met te lage waarden. Dat zijn vaak de plekken met een lagere organischestof- en/of lutumgehalte.

Lage pH ook op klei

Zavel- en kleigronden zijn van nature kalkrijk en hebben doorgaans een hoge pH. Op

Een te lage pH geeft een slecht wortelstelsel

oudere gronden kan geleidelijk de reserve aan koolzure kalk opraken. Als dit gehalte onder circa 2% komt, dan zal zonder aanvullende kalkgiften de pH geleidelijk gaan dalen. Regelmatig komen er meldingen binnen van (pleksgewijs) slecht groeiende bieten op zavel- en kleigronden door een te lage pH. Hierbij gaat het vaak om waarden ver beneden 5,0!

Hoeveel kalk nodig?

Om de pH-daling door uitspoeling, onttrekking en verzurende werking van meststoffen te compenseren, is op zand- en dalgronden eens in de vier jaar een kalkgift van gemiddeld 800-1.000 kg neutraliserende waarde (NW) nodig. Dit komt bijvoorbeeld overeen met ongeveer 5-6 ton Betacal-flow per hectare.

Met behulp van de Betakwikmodule 'kalkbemesting' (www.irs.nl) kunt u voor de diverse grondsoorten uitrekenen hoeveel kalk u moet geven om de gewenste pH te realiseren.

Peter Wilting

Pleksgewijs achterblijvende groei door te lage pH op zavelgrond

Nmin goed hulpmiddel voor juiste advies

Elk jaar moet men een goede inschatting maken van de benodigde stikstofgift aan suikerbieten. Het meten van de Nmineraal-voorraad is hierbij een hulpmiddel. Houd rekening met de stikstof die uit groenbemesters voor het bietengewas beschikbaar kan komen!

Het is nu tijd om serieus na te denken over de hoogte van de stikstofgiften aan de suikerbieten. Door de vele neerslag in december 2011 kan op veel percelen de minerale stikstof(Nmin)voorraad in de grond laag zijn. Dit zal vooral gelden voor percelen zonder groenbemesting. Op percelen met een groenbemesting (gele mosterd, bladrammenas) zouden de Nmin-voorraden wel eens hoog kunnen zijn. Meten is weten. Neem dus bij twijfel een Nmin-monster.

Hogere adviezen percelen zonder groenbemesting

De meeste percelen zonder groenbemesting zullen dit jaar door de natte maand december een lage Nmin-voorraad hebben. Het stikstofbestedingsadvies zal op dergelijke percelen hoog zijn. Het advies berekent men met de formule:

$N\text{-gift} = 200 - 1,7 \times N\text{min} (0-60 \text{ cm})$.

Neem bij twijfel een grondmonster om de Nmin-voorraad te bepalen. De beste tijd daarvoor is februari of maart. Dan is de hoeveelheid Nmin in de grond doorgaans vrij constant. Vanaf circa half maart neemt de kans op temperaturen hoger dan 10 graden Celcius toe en daarmee ook de kans op het vrijkomen van stikstof in de grond door mineralisatie. Het advies wordt hierdoor onbetrouwbaar.

Mogelijk veel Nmin door gele mosterd en bladrammenas

Bijna alle stikstof in kruisbloemige groenbemesters, zoals bladrammenas en gele mosterd, komt snel na onderploegen of doodvriezen als Nmin beschikbaar. Als dit voor december 2011 is gebeurd, dan zal een deel van deze stikstof daarna verloren zijn gegaan door uitspoeling en/of denitrificatie. Wat niet verloren is gegaan, zit in een eventueel te nemen Nmin-monster in februari of maart.

Als deze groenbemesters pas in de loop van 2012 doodvriezen of worden ondergeploegd, kan dit een forse verhoging van de

De bovengrondse massa van gele mosterd bevat ongeveer 10 kg stikstof per hectare per 10 cm hoogte

Nmin-voorraad en daardoor een lage adviesgift veroorzaken. De groene massa van een goed ontwikkelde gele mosterd of bladrammenas kan wel 60 tot 100 kg stikstof per hectare bevatten. Voor gele mosterd geldt als vuistregel dat dit gewas per 10 cm hoogte ongeveer 10 kg stikstof per hectare bevat. Als er na vernietiging van de groene massa niet erg veel regen valt, zal een groot deel hiervan voor het bietengewas beschikbaar zijn.

Nmin goede indicatie

Op diverse proefvelden is de laatste jaren onderzocht of de stikstofbestedingsadviezen op basis van Nmin nog betrouwbaar zijn. De conclusie is dat de Nmin-voorraad in de grond nog steeds een goede indicatie geeft voor de hoogte van de benodigde stikstofgift. In de praktijk is men soms bang dat de adviezen te laag zijn. Echter, in geen enkel geval was dit zo.

Voor hoge opbrengst niet meer stikstof nodig

Onderzoek in 2010 en 2011 wees uit dat voor (rassen met) een hoge wortel- en sui-

keropbrengst niet meer stikstof nodig was dan voor lage.

In een proef was de stikstofopname door het gewas bij een hoge opbrengst (115 ton per hectare) nagenoeg gelijk aan die bij een lagere opbrengst (99 ton per hectare). In beide gevallen was de stikstofopname door het gewas 205 kg per hectare. Dit duidt op een hogere stikstofefficiëntie van het gewas (ras) met een hogere opbrengst.

Peter Wilting

Rubriek onder
verantwoordelijkheid van

Postbus 32, 4600 AA Bergen op Zoom

Telefoon: 0164 274400

Fax: 0164 250962

E-mail: irs@irs.nl

Internet: www.irs.nl

Eindredactie: Jurgen Maassen

Met gerichte aandacht een goed resultaat

Een goede start in het voorjaar is belangrijk voor het uiteindelijke resultaat van de suikerbieten-teelt. Gepaste aandacht voor de zaaibedbereiding draagt hier aan bij.

Wat toptelers anders doen

In de bedrijfsparenvergelijking SUSY reden de toptelers bij zowel de hoofdgrondbewerking als de zaaibedbereiding structureel met een lagere bandenspanning, terwijl de gebruikte trekkers, banden en werktuigen bij beide groepen vergelijkbaar waren. Daarnaast hadden de toptelers minder werkgangen nodig om een goed zaaibed klaar te leggen. De percelen van de toptelers hadden een betere bodemstructuur, terwijl middentelers vaker last hadden van verdichting onder de bouwvoor. Mede door het structurele gebruik van een lagere bandenspanning konden toptelers hun percelen eerder bewerken en daardoor eerder zaaien dan de middentelers (zie ook artikel 'Zaai suikerbieten op tijd'). Naast de betere bodemstructuur droeg ook het vroeger zaaien bij aan de 20% hogere opbrengst van de toptelers.

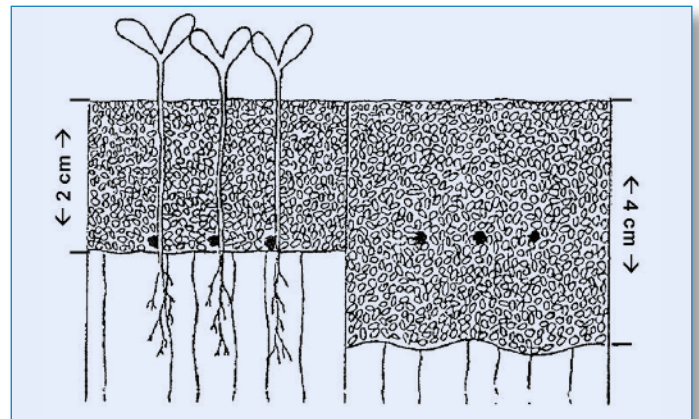
combinatie met een rol, is een zaaibedbereiding vaak niet nodig. Voor de opbrengst van de suikerbieten is er geen verschil tussen deze drie methoden van hoofdgrondbewerking. Wel moet men er op stuifgevoelige gronden rekening mee houden dat over het algemeen de grond na een bewerking met de vastetand- en spitmachine erg fijn kan vallen. Dit werkt stuifschade in de hand. Een goed werkende methode tegen stuifschade is het zaaien van een anti-stuifdek gerst.

Op lichte zavel en leemhoudend zand zal vaak na het ploegen in het voorjaar, net als op de kleigronden en zware zavel, een zaaibedbereiding moeten worden uitgevoerd. Dit kan met een zaaibedcombinatie, een rotores of een combinatie hiervan. De ondergrond van het zaaibed moet egaal worden aangedrukt door te versporen of door een banden-, ringen- of stappenrol tussen de (voor)wielen van de trekker.

Het ideale zaaibed

Bij de zaaibedbereiding is het streven om het zaaibed zo klaar te leggen dat er in iets aangedrukte, vochtige grond kan worden gezaaid. Dit betekent dat het zaaibed ongeveer 2 tot 3 cm dik is en de ondergrond licht is aangedrukt. Het is van groot belang dat het zaaibed vlak en overal even diep en even vast is aangedrukt. Dit zorgt voor een uniforme zaaidiepte, waardoor de opkomst vaak ook veel uniformer zal zijn.

Voor elke grondsoort is het belangrijk dat de grond voldoende droog is om te berijden en het zaaibed gereed te leggen. Het is voor de opbrengst, kosten en regelmaat van het gewas belangrijk om de zaaibedbereiding in zo weinig mogelijk werkgangen uit te voeren.

Een goed zaaibed is belangrijk voor de opkomst. Bij een goed zaaibed kan het zaad op de vochtige aangedrukte grond worden gezaaid (links). Dit leidt tot een goede opkomst, ook bij een droge periode na het zaaien. Bij een te diep zaaibed gevolgd door te ondiep zaaien (geen controle tijdens het zaaien) is vrijwel onmogelijk om een vlotte en homogene opkomst te krijgen (rechts). Bij drie weken droog weer na het zaaien is de opkomst 0% tot er regen komt.

Bemonsteren resulteert in hoogste financiële opbrengst

Januari tot en met maart is een goede periode om grondmonsters te laten analyseren op vrijlevende aaltjes en wortelknobbelaaltjes. Dit is belangrijk om vervolgens de juiste overweging te kunnen maken of het nodig is om granulaat (Vydate) toe te passen tijdens het zaaien.

Uit proeven is gebleken dat granulaat niet rendabel zijn bij minder dan 150 trichodoriden per 100 ml grond. Voor het wortelknobbelaaltje *Meloidogyne chitwoodi* is dit 500 larven per 100 ml grond, voor *Meloidogyne fallax* 2.500 larven.

Het is belangrijk om het grondmonster met incubatie te laten analyseren, omdat dan ook de aaltjes worden meegenomen die in de organische stof en wortelmateriaal aanwezig zijn. Doet u dit niet, dan zal er een onderschatting zijn van het aantal aaltjes.

Zie ook: www.kennisakker.nl (Actieplan Aaltjesbeheersing).

Bram Hanse

Aandacht tijdens de zaaibedbereiding betaalt zich terug. Bij vergelijkbare uitrusting (trekkers, banden en werktuigen) gebruiken toptelers bij alle grondbewerkingen een lagere bandenspanning. Door dit structureel te doen zijn ze in staat om vijf dagen eerder te zaaien, met positief gevolg voor de opbrengst.

Grondsoorten

Op zand- en dalgronden voert men de zaaibedbereiding vaak uit met een vorenpakker of vorenpakkercombinatie achter de ploeg. Hier is het van belang dat er vlak geploegd wordt om zo een egaal aangedrukt zaaibed te krijgen. Wanneer op zand- en dalgronden de hoofdgrondbewerking bestaat uit een vastetandcultivator in combinatie met vorenpakker(s) of een spitmachine in

Zaai suikerbieten op tijd

Voor de hoogste financiële opbrengst is op tijd zaaien essentieel. Al vanaf 1 maart is zaaien mogelijk, mits de grond bekwaam is. Een vroege start betekent een langer groeiseizoen en een betere weerstand tegen een aantal ziekten en plagen.

Er zijn in het voorjaar genoeg redenen om het zaaien van de suikerbieten uit te stellen. Elke dag uitstel na 1 maart kost echter uiteindelijk wel opbrengst. Dit blijkt onder andere uit modelberekeningen met het groeimodel SUMO, maar ook uit resultaten van onderzoek in de praktijk.

Eerder zaaien, langer groeiseizoen

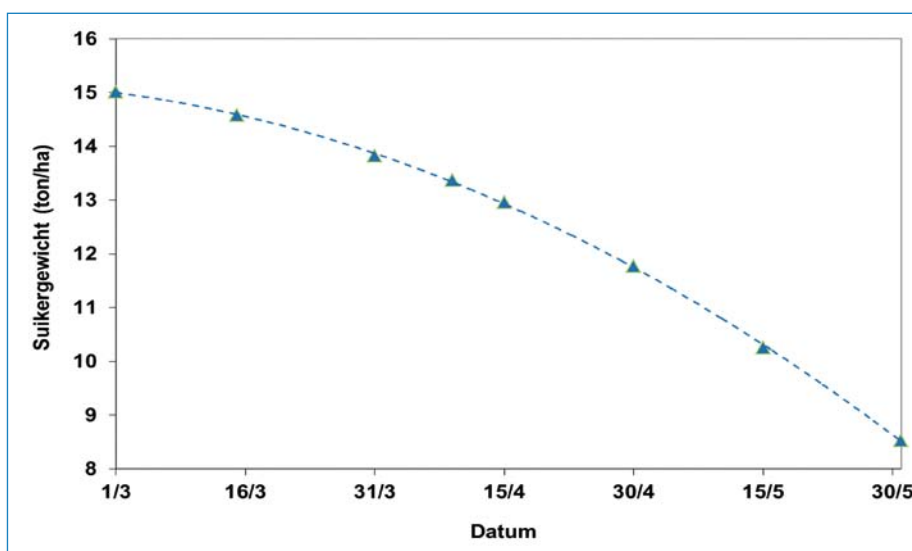
Een vroeg gezaaid gewas heeft sneller de grond bedekt en profiteert daardoor vooral in juni eerder van de lange dagen met de meeste zonne-energie. Een gewas dat gezaaid is op 15 maart sluit 5 dagen eerder dan een gewas gezaaid op 15 april. De suikeropbrengst zal daardoor gemiddeld 1,6 ton per hectare hoger zijn (wortelopbrengst 8 ton). Dat scheelt al gauw 350 euro per hectare.

Uit IRS-onderzoek onder midden- en toptelers (SUSY) is gebleken dat het zaaitijdstip een belangrijke succesfactor is voor de teelt. De groep van toptelers, met een gemiddeld 2 ton hogere suikeropbrengst per hectare, zaaide gemiddeld vijf dagen eerder. 14% van het verschil in suikeropbrengst viel te

Extra bijlage: Adviezen gewasbescherming 2012

Als bijlage van Cosun Magazine ontvangt u de IRS-voorlichtingsboodschap suikerbieten 2012. In deze Gewasbeschermings-update zijn de meest actuele adviezen op het gebied van bestrijding van onkruiden, ziekten en plagen verwerkt. Daarnaast treft u nog aanvullende artikelen, interviews, tips en achtergrondinformatie aan.

Bewaar deze bijlage om de adviezen het hele seizoen 2012 bij de hand te hebben

Invloed van de zaaidatum op de suikeropbrengst. Berekening met het groeimodel SUMO uitgaande van 13,2 ton per hectare bij de gemiddelde zaaidatum van 9 april

verklaren uit de zaaidatum. Het eerder zaaien door de toptelers had ook als gunstig effect dat de planten minder gevoelig waren voor ziekten en plagen, zoals bietencysteaaltjes, rhizomanie en rhizoctonia.

Vroeg zaaien en risico's

Een lage temperatuur na het zaaien verhoogt de kans op schieten. Als op meer dan veertig dagen de maximumtemperatuur onder 12°C blijft, kan later een schietprobleem ontstaan. Vanaf begin maart is de kans daarop echter relatief klein. Rassen met resistentie tegen rhizoctonia of witte bietencysteaaltjes zijn wat gevoeliger voor schieten. Let bij deze rassen extra goed op de weersverwachting bij vroege zaai en zorg voor een vlotte opkomst en zaai niet te diep.

Er is ook altijd een kans dat de kiemplanten net na opkomst afvriezen. Het risico van (nacht)vorst verandert echter vanaf half maart tot eind april maar weinig. Het risico van korstvorming kan men verkleinen door op slempgevoelige gronden te zorgen voor een niet te fijn zaaibed en niet te diep te zaaien.

Zaai zodra de grond bekwaam is. Bekwaam wil zeggen dat u in één werkgang een egaal en goed verkruid zaaibed kunt maken, zonder de ondergrond te beschadigen (zie ook pagina 19 in Suikerbietsignalen)

Noud van Swaaij

Wanneer bodemonderzoek uitvoeren?

Bodemonderzoek kan evenals het stikstofonderzoek het beste worden gedaan tussen januari en eind maart. De bemesting kan dan tijdig worden aangepast. Het stikstofonderzoek geeft gericht advies voor een optimale stikstofgift op het perceel, rekeninghoudend met specifieke omstandigheden, zoals organische en groenbemesting. Een algemeen grondonderzoek is belangrijk voor het bepalen van de fosfaatgebruiksnorm. Zonder analysesresultaten is de laagste norm van kracht. Uit Unitip-gegevens blijkt dat driekwart van de telers op basis van een grondmonster een hogere gebruiksnorm voor fosfaat heeft.

Kan ik digestaat van Suiker Unie afnemen?

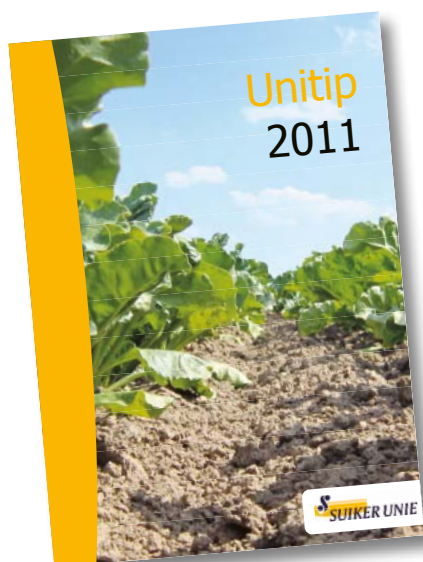
Toepassing van digestaat is een stap op weg naar sluiting van de mineralenkringloop. De digestaat die Suiker Unie produceert, is afkomstig van de biovergister in Dinteloord en wordt verkocht via CZAV. Hij is te koop in onbewerkte vorm, maar wordt ook als gescheiden vaste en vloeibare fractie geleverd. De vloeibare fractie bevat relatief veel stikstof en kalium en weinig fosfaat. Bij de vaste fractie is het omgekeerde het geval. De aankoop van onbewerkte digestaat en de vloeibare fractie is gezien de transportkosten vooral voor bedrijven in de omgeving van de fabriek zeer aantrekkelijk. Naar verwachting draait eind 2012 ook de vergister in Vierverlaten. Ook daar wordt dan digestaat geproduceerd.

Kringvergaderingen Cosun

De kringvergaderingen van Cosun werden goed bezocht. De leden waren verheugd over de hoge bietenprijs. Door de inkrimping van de ledenraad is in veel kringen afscheid genomen van kringbestuursleden. Alle kringbestuurders zijn lid van de ledenraad. De raad van beheer besprak tijdens de kringvergaderingen zaken als de marktordening, de afgelopen bietencampagne, de afschaffing van de koptarrabepaling en de mogelijke teruglevering van Betacal. De concerndirectie stond uitgebreid stil bij de financiële resultaten van alle Cosun bedrijven.

Kringvergadering in Axel

Unitip-verslag eind februari beschikbaar

Bietenjaar 2011 heeft voor telers heel veel interessante informatie opgeleverd, zo laat het Unitip-verslag zien. Onder meer gaat het verslag in op duurzaamheidsaspecten, zoals het energieverbruik in de teelt. Per ton suiker is het verbruik lager dan vorig jaar. Per hectare bieten is gemiddeld meer dan 39 ton CO₂ gebonden (wortel en blad). Ook de milieubelasting per ton suiker is lager. Het verslag is eind februari beschikbaar. Unitip-deelnemers krijgen het toegestuurd. Het verslag staat ook op de site van Suiker Unie.